

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Ataskaita už 2019 metus

2020-06-03

Lietuvos meno kūrėjų asociacijos prezidento Kornelijaus Platelio ataskaita už 2019 metus

2020-06-02, LMKA konferencija, Vilnius.

Priminsiu, kad 2019 metų konferenciją surengėme balandžio 18 d. 2019 metais įvyko 7 LMKA tarybos posėdžiai ir 3 neprotokoluoti pasitarimai. Finansinių metų pabaigoje Lietuvos meno kūrėjų asociaciją formaliai sudarė 12 narių – juridinių asmenų, turinčių meno kūrėjų organizacijos statusą, nors Lietuvos dizainerių sąjunga mūsų veikloje nedalyvavo, Registrų centrui finansinės ataskaitos nepateikė, todėl yra laikoma bankrutavusia. Tačiau 2020-03-12 ši sąjunga persiregistravo, atnaujino veiklą ir lieka mūsų organizacijoje. LMKA 2019 m. dirbo 2 darbuotojai: prezidentas ir finansininkė. 2019-01-01 meno kūrėjo statusą turėjo 5842 asmenys (padaugėjo 1288), iš jų 2388 pensininkai. Tad į Meno kūrėjų socialinės apsaugos programą galėjo pretenduoti 3454 asmenys.

Meno kūrėjų socialinės apsaugos programa, numatanti 1 MMA dydžio išmokas kūrybinių prastovų metu, kurias 3 mėnesius gali gauti laikinai dėl kokių nors priežasčių negalintis kurti menininkas, 2019 metais patenkino 86 meno kūrėjų prašymus kūrybinės prastovos išmokai gauti (2018 m. – 63 prašymus). Kūrybinių prastovų išmokų mokėjimui išleista 130.325 eurais. Valstybinio socialinio draudimo įmokų suma sudarė virš 906 tūkst. eurų (bendras faktiškai draustų asmenų skaičius per metus, nepriklausomai nuo trukmės – 1726), privalomojo sveikatos draudimo įmokų suma sudarė apie 473 tūkst. eurų (bendras faktiškai draustų asmenų skaičius per metus, nepriklausomai nuo trukmės – 1385). Lyginant su 2018 m., valstybinio socialinio draudimo įmokų suma sumažėjo 43 %, privalomojo sveikatos draudimo įmokų suma didėjo 23 %, t. y. socialiai apsaugotų asmenų skaičius didėjo. Šie skaičiai leidžia daryti išvadą, kad meno kūrėjų pajamos šiek tiek padidėjo.

2019 metų Lietuvos meno kūrėjų asociacijos premija 2019-12-12 tarybos posėdyje paskirta literatūros vertėjui **Pranui Bieliauskui** už reikšmingus šiuolaikinės prancūzų, šveicarų, italų ir ispanų prozos vertimus, tęsiant ilgametį nuoseklų darbą pavyzdinio meninio vertimo baruose.

2019 metais LMKA iš LKT programos „**Meno kūrėjų organizacijų strateginių programų įgyvendinimas**“ skirta 20.000 eurų. Kaip ir kasmet atkreipėme Kultūros

ministerijos dėmesį, kad programa turi būti padidinama, suteikus meno kūrėjų organizacijos statusą naujai organizacijai, bent jau minimalia 20 000 eurų suma. 2020 metams LMKA savo veiklai vykdyti gavo tik 10 000 eurų. Visų pirma aš, po to kiti mūsų deleguoti Lietuvos kultūros ir meno tarybos nariai ir galiausiai LMKA taryba nepastebėjome, kaip KM ir LKT 2020 metų Gairėse panaikino reikalavimą meno kūrėjų organizacijai skirti ne mažiau 20 tūkst. eurų. Nepastebėjome, nes paprasčiausiai nesitikėjome tokios meno kūrėjų veiklą skatinančios iniciatyvos. Turime siekti, kad ši nuostata vėl atsirastų 2021 metų Gairėse.

2019-06-07 Rygoje vyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos meno kūrėjų asociacijų konferencija. Lietuvai joje atstovavo Kornelijus Platelis (Lietuvos meno kūrėjų asociacija), Elzė Gudavičiūtė (Teatro sąjungos meno kūrėjų asociacija), Antanas A. Jonynas (Lietuvos rašytojų sąjunga), Rasa Matulevičienė (Lietuvos literatūros vertėjų sąjunga), Edita Radvilavičiūtė-Utarienė (Lietuvos literatūros vertėjų sąjunga), Dainius Radzevičius (Nacionalinė žurnalistų kūrėjų asociacija), Jonas Rudzinskas (Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacija), Jonas Staselis (Lietuvos fotomenininkų sąjunga), Audronė Žigaitytė-Nekrošienė (Lietuvos muzikų sąjunga). Konferencijos medžiagą patalpinome savo tinklapyje, kuris jau visiškai technologiškai pasenęs ir normaliai nebepriima grafikos.

Ketinome panašią konferenciją „Teisinė ir socialinė menų aplinka Baltijos šalyse“ šiemet surengti Vilniuje. Sužinojęs apie perpus sumažintą LMKA finansavimą informavau Latvijos ir Estijos kolegas, kad negalėsime padengti jų pragyvenimo išlaidų. Tačiau jie pareiškė norą atvykti į Vilnių ir dalyvauti savo lėšomis. Dabar karantinas jaukia visus planus.

Į Profesionaliojo scenos meno įstaigų tarybą pasiūlėme kompozitorę Zitą Bružaitę; Nacionalinio dramos teatro aktorę, Muzikos ir teatro akademijos dėstytoją Elzė Gudavičiūtę; Valstybinio jaunimo teatro aktorių Aleksą Kazanavičių; Kauno nacionalinio dramos teatro aktorių Henriką Savickį; muzikologę Liną Navickaitę-Martinelli. Į Bronio Savukyno premijos skyrimo komisiją pasiūlėme Antaną A. Jonyną, Laimantą Jonušį ir Alvydą Šlepiką. Į UNESCO konvencijos dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos darbo grupę – Editą Radvilavičiūtę Utarienę.

Į Spaudos, radijo ir televizijos fondo tarybą 2018-02-02 buvau deleguotas aš ir 2019 metais nepraleidau nė vieno tarybos posėdžio. Seimo Kultūros komitetas ir Kultūros ministerija. Nutarė vietoje šio fondo įsteigti Lietuvos žiniasklaidos tarybą ar fondą ir teikti paramą tik per jį. Su Dainiumi Radzevičiumi dalyvavome KM ir 2019 metais – Seimo KK darbo grupės darbe. LMKA taryba yra pritarusi SRTRF reformai, o ne naujo fondo steigimui ir toliau laikėmės šios pozicijos. Jos laikiausi ir aš, nors nebuvau įsitikinęs, kad elgėmės racionaliai ir kad mūsų veiksmai bus mums naudingi.

Taip pat mūsų tarybos deleguotas toliau dalyvavau Lietuvos radijo ir televizijos tarybos darbe. Ten vadovavau Redakcinės politikos darbo grupei, turinčiai formuluoti bendrą nuomonę su LRT turiniu susijusiais klausimais. Esu praleidęs vieną posėdį, kai buvau išvykęs į Čikagą. Visus 2019 metus dalyvavau jungtinėje Seimo KK ir LRT tarybos darbo grupėje LRT įstatymo pataisoms rengti. Dabar įstatymas priimtas, į LRT tarybą vietoje manęs delegavome Arūną Matelį.

2019 metais buvo išrinktas prezidentas Gitanas Nausėda, Kultūros ministru paskirtas Mindaugas Kvietkauskas. Porą kartų susitikome su Prezidento patarėjais bei Kultūros ministru ir pateikėme savo nuo seno keliamus klausimus: dėl galimybės pagal individualios veiklos pažymą dirbantiems menininkams mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas deklaruojant pajamas ir lygiomis teisėmis dalyvauti Meno kūrėjų socialinės apsaugos programoje; dėl meno kūrėjų pensijų skaičiuojamo darbo stažo; dėl Valstybės pensijų Vyriausybės kultūros ir meno premijų laureatams; dėl ES paramos meno kūrėjų organizacijų infrastruktūros gerinimui; dėl kūrybinių dirbtuvių menininkams; dėl didėjančios administracinės naštos. Taip pat dėl tų klausimų kreipėmės į Seimo komitetus (Biudžeto ir finansų, Socialinių reikalų ir darbo, Kultūros). Kultūros ministras žadėjo paieškoti būdų, kaip spręsti kai kuriuos klausimus, kai kurių siūlė nekelti iš viso.

Aktyviai dalyvavome Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto svarstyme ir teikėme pastabas bei pasiūlymus Kultūros ministerijai bei Prezidentūrai, tačiau į juos beveik nebuvo atsižvelgta.

2019 metais vyko mokesčių reforma keitėsi darbo ir autorinių sutarčių apmokestinimo tarifai. Pavyko pasiekti, kad sumažėjus įmokų tarifams nuo autorinių sutarčių, mokesčiai meno kūrėjams vis tiek būtų skaičiuojami nuo pusės pajamų. Taip autorinės sutartys tapo kur kas patrauklesnės meno kūrėjams, tačiau vis dar lieka labiau apmokestintos už individualią veiklą.

Nevardinsiu ką mums pavyko pasiekti drauge per tuos 15 metų. Tai visi žinome, o jei ką pamiršome, tai gal ir nebuvo reikšminga. Apgailestauju, kad naują prezidentą tenka rinkti tokiu metu, kai siaučia pandemija, siūloma nauja Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo redakcija, keičiamas Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos administravimas, tačiau apie savo ketinimus atsistatydinti pranešiau dar pernai vasaros pradžioje, todėl tai niekaip nesusiję su naujomis aplinkybėmis. Dėkoju visiems už bendrą darbą ir linkiu kuo geriausios sėkmės naujam prezidentui.

LIETUVOS MENO KŪRĖJŲ ASOCIACIJOS METINĖS KONFERENCIJOS

REZOLIUCIJA Nr. 1

Vilnius, 2020-06-02

DĖL KULTŪROS RĖMIMO FONDO LĖŠOMIS FINANSUOJAMOS PROGRAMOS „STRATEGINIS MENO KŪRĖJŲ ORGANIZACIJŲ FINANSAVIMAS“ FINANSAVIMO SĄLYGŲ

Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo 2020 metų gairėse buvo panaikinta nuostata meno kūrėjų organizacijai skirti ne mažiau 20 000 eurų per metus jų veiklai ir kūrybinėms programoms. Manome, jog toks veiksmas nedera su apribojimais meno kūrėjų organizacijoms teikti paraiškas kitoms „Gairėse“ numatytoms sritims bei programoms ir atspindi atsainų požiūrį į šių organizacijų partnerystę viešojo administravimo srityje. Be to, šios programos padidėjimas nėra proporcingas minėtiems apribojimams. Todėl prašome sugrąžinti minėtą nuostatą į 2021 metų „Gaires“ ir ateityje, meno kūrėjų statusą įgijus naujoms organizacijoms, pagal jų skaičių didinti šią programą bent jau minėta minimalia apimtimi.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad įsigaliojus naujai LR Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo redakcijai, šioms organizacijoms reikės papildomų administracinių pajėgumų įstatyme numatytoms funkcijoms vykdyti.

Konferencijos pirmininkas

Jonas Staselis

Sekretorius

Dainius Dirgėla